

Statistik och jämförelser
Andreas Petersson

Statistik om ekonomiskt bistånd 2015

SO0203

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A Allmänna uppgifter	3
A.1 Ämnesområde	3
A.2 Statistikområde.....	3
A.3 SOS-klassificering	3
A.4 Statistikansvarig.....	3
A.5 Statistikproducent.....	3
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	4
A.9 EU-reglering.....	4
A.10 Syfte och historik	4
A.11 Statistikanvändning.....	4
A.12 Uppläggning och genomförande.....	4
A.13 Internationell rapportering	5
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B Kvalitetsdeklaration	5
B.0 Inledning	5
B.1 Innehåll.....	5
1.1 Statistiska målstorheter	5

1.1.1 Objekt och population.....	6
1.1.2 Variabler	6
1.1.3 Statistiska mått	7
1.1.4 Redovisningsgrupper	7
1.1.5 Referenstider	8
1.2. Fullständighet.....	9
B.2 Tillförlitlighet.....	9
2.1 Tillförlitlighet totalt	9
2.2 Osäkerhetskällor	9
2.2.1 Urval	9
2.2.2 Ramtäckning	9
2.2.3 Mätning	9
2.2.4 Svartsbortfall.....	10
2.2.5 Bearbetning	11
2.2.6 Modellantaganden.....	12
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått.....	12
B.3 Aktualitet.....	12
3.1 Frekvens.....	12
3.2 Framställningstid.....	12
3.3 Punktlighet	12
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	12
4.1 Jämförbarhet över tiden	12
4.2 Jämförbarhet mellan grupper	14
4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik	14
B.5 Tillgänglighet och förståelighet.....	15
5.1 Spridningsformer	15
5.2 Presentation.....	15
5.3 Dokumentation.....	15
5.4 Tillgång till primärmaterial.....	15
5.5 Upplysningstjänster.....	15

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Socialtjänst

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Individ- och familjeomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Socialstyrelsen
Postadress: Avdelningen för statistik och jämförelser
106 30 Stockholm

Besöksadress: Rålambsvägen 3
Kontaktperson: Andreas Petersson
Telefon: 070-162 37 19
Telefax:
E-post: andreas.petersson@socialstyrelsen.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: BV/DEM, Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Cecilia Berglund
Telefon: 08-506 940 56
Telefax
E-post: cecilia.berglund@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och enligt förordningen (1981:1370) om skyldighet för socialnämnderna att lämna statistiska uppgifter.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om

den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Register som statistik tas ifrån bevaras i sin helhet på Socialstyrelsen. Gallringsföreskrifter finns i RA-MS 2001:40 (Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrift).

A.9 EU-reglering

Inga EU-direktiv föreligger när det gäller rapportering av denna produkt.

A.10 Syfte och historik

Statistiken ska ge en samlad bild av omfattningen av ekonomiskt bistånd i form av försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd i socialtjänstlagen (SoL) samt utbetalad introduktionsersättning för flyktingar enligt lagen (1992:1068). Denna ersättning jämföras i statistiksammanhang med ekonomiskt bistånd och har redovisats i statistiken mellan 1993/1994 och 2011. Under 2010 genomfördes en lagändring som innebär att nyanlända flyktingar inte får kommunal introduktionsersättning, utan istället statlig etableringsersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Nyanlända som togs emot före lagändringen slutför sin introduktion i kommunal regi. Från och med 2012 ingår inte de kvarvarande utbetalningarna av introduktionsersättning i statistiken. Etableringsersättning betalas inte ut av kommunen och ingår därför inte i statistiken över ekonomiskt bistånd.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av statliga och kommunala myndigheter för planering, utvärdering och uppföljning av verksamheten. Den ger även underlag för forskning, opinionsbildning och politisk verksamhet.

A.12 Uppläggning och genomförande

Insamlingen har skett via textfiler som kommunerna har tagit ut från deras administrativa system. Dessa samlas in via internet med hjälp av SCB:s insamlingsverktyg SIV. Textfilerna har utformats efter den postbeskrivning som gäller för årsinsamlingen. Påminnelser sker dels skriftligt via e-post dels via telefon. Uppgifterna från kommunerna består av en post för varje hushåll som mottagit bistånd under året. För varje hushåll anges utbetalt ekonomiskt bistånd. Dessutom anges värden på ett antal variabler, se avsnitt *B.1.1.2 Variabler*.

I samband med att uppgifterna överförs till SCB granskas de och en fella framställs direkt tillsammans med en sammanställning av uppgifterna som kommunen lämnat, en så kallad återrapport. Meningen är att kommunen rättar uppgifterna i sina system och sedan skickar in en ny fil som ersätter den tidigare. Uppgiftslämnaren har möjlighet att lämna kommentarer kring fellan eller allmänna kommentarer om uppgiftslämnandet.

Dubblettkontroller av flera olika slag görs och poster som utgör ett hushåll i kommunen slås ihop. För Stockholm, Göteborg och Malmö görs dubblettkontrollen även på stadsdelsnivå.

Materialet kompletteras med uppgifter från *Registret över totalbefolkningen* (RTB) om de enskilda biståndsmottagarna.

Från och med 1999 ingår vissa uppgifter om biståndsmottagares arbetslöshet. Dessa fås genom samkörning med Arbetsförmedlingens (tidigare Arbetsmarknadsstyrelsens) register.

Uppgifter om flyktingstatus, som lämnats av kommunen, korrigeras från och med 2001 efter Migrationsverkets register över flyktingar mottagna i kommunerna.

Det insamlade materialet delas upp i två typer av poster – hushållsposter och biståndsmottagarposter.

Tabeller över hushåll och biståndsmottagare framställs.

A.13 Internationell rapportering

Nordiska socialstatistikkommittén (NOSOSKO)

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Med start av insamling av uppgifter som avser 2017 gäller nya föreskrifter. Insamlingen utökas till att även omfatta kommunala arbetsmarknadsinsatser samt avslutsorsaker. Även en del andra förändringar av insamlingen sker. Bland annat kommer inte längre uppgift om personen är flykting, samt personuppgifter för personer som är 16–17 år längre att samlas in från kommunerna.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Statistiska centralbyrån (SCB) har genomfört undersökningen över ekonomiskt bistånd för år 2015 på uppdrag av Socialstyrelsen, som är statistikansvarig myndighet.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Undersökningen redovisar bland annat:

- antal hushåll som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd
- antal biståndsmottagare
- antal personer per 1 000 i befolkningen
- antal hushåll per 1 000 i befolkningen
- biståndshushåll fördelade efter inrikes- resp. utrikesfödda, hushållstyp och antal barn
- genomsnittligt antal månader med bistånd under året
- genomsnittligt ekonomiskt bistånd under året
- biståndsbelopp per invånare
- utbetalt biståndsbelopp för biståndsmottagare
- antal biståndsmottagare per försörjningshinder
- utbetalt biståndsbelopp fördelat efter inrikes- resp. utrikes födda, hushållstyp

och antal barn.

för en mängd olika redovisningsgrupper; se avsnitt 1.1.4.

1.1.1 Objekt och population

Målobjekten är av två slag, nämligen (i) hushåll som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd (biståndshushåll) och (ii) hushållsmedlemmar ingående i dessa hushåll (biståndsmottagare). Dessa bildar två populationer bestående av samtliga biståndshushåll i riket respektive samtliga biståndsmottagare i riket.

1.1.2 Variabler

Kommunerna lämnar för varje biståndshushåll följande uppgifter:

- personnummer för samtliga personer i hushållet som är 16 år eller äldre
- födelseår för samtliga barn under 16 år i hushållet
- antal barn under 16 år
- hushållsstatus
- ekonomiskt bistånd respektive kalendermånad
- försörjningsstöd respektive kalendermånad
- försörjningsstöd till tillfälligt boende respektive kalendermånad
- ändamål med utbetalt belopp eller markering att belopp betalats ut till livsföringen i övrigt respektive kalendermånad till
- hälso- och sjukvård
- tandvård
- hyresskulder
- elskulder
- övriga skulder
- annat
- försörjningshinder för registerledaren och eventuellt medsökande respektive kalendermånad.

Från Registret över totalbefolkningen (RTB) hämtas uppgifter om:

- Personen är utrikesfödd eller ej, vilken används för att korrigera kommunens inlämnade uppgift om personen är utrikes född eller ej.
- Senaste invandringsår.

Från Migrationsverket hämtas uppgifter om:

- Flyktingstatus, vilken används för att korrigera kommunens inlämnade uppgift om flykting/ej flykting. Variabeln flyktingstatus ingår ej i det färdiga registret.
- Uppehållsdatum, vilken används för att korrigera kommunens inlämnade uppgift om flykting/ej flykting. Variabeln ingår ej i det färdiga registret.

Härledda variabler:

- hushållstyp
- inrikes/utrikes fött hushåll

- flyktinghushåll
- mest förekommande försörjningshinder
- flykting eller ej:
För månadsfilen görs följande:
flyktingmarkeringen från kommunen tas bort om personen:
 - är flykting
 - saknar flyktingstatus
de fyra sista siffrorna i personnumret inte är 0000 (fyra nollor) eller blankt
 - längden på personnumret är 12 tecken.

För årsfilen görs följande:

flyktingmarkeringen från kommunen tas bort om personen:

- är flykting
- saknar flyktingstatus de fyra sista siffrorna i personnumret inte är 0000 (fyra nollor) eller blankt
- längden på personnumret är 12 tecken.

Därefter sker även en korrigering av variabeln utifrån uppgifter som hämtas från STATIV (longitudinell databas för integrationsstudier) efter att de ovanstående 3 korrigeringarna har utförts. Personen kodas som flykting om den har flyktingstatus.

Uppgifter hämtas från STATIV om året för uppehållsdatumet i STATIV har inträffat de senaste fyra åren. Flyktingmarkering tas även bort för personer som är nordiska medborgare.

1.1.3 Statistiska mått

- frekvens
- summa/aggregat
- biståndsmottagare/1 000 invånare i kommunen
- biståndsbelopp/hushåll samt biståndsbelopp/invånare.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisning sker på följande regionala nivåer:

- stadsdel
- kommun
- län
- riket.

Följande åldersindelning används för biståndsmottagare:

- 16–17, 18–19, 20–24, 25–29, 30–39, 40–49, 50–59, 60–64, 65– år
- vuxna biståndsmottagare 18–64 år
- barn under 18 år.

Följande indelning i hushållstyper används:

- ensamstående man utan barn
- ensamstående man med barn
- ensamstående kvinna utan barn
- ensamstående kvinna med barn
- sammanboende par utan barn
- sammanboende par med barn
- övrigt.

I gruppen ”sammanboende par” jämställs samboende, registrerade partnerskap och gifta par. I gruppen ”övrigt” ingår dels hushåll med enbart barn under 18 år som är registerledare dels hushåll av okänd typ, oftast beroende på att uppgiften om kön saknas för registerledaren. Med barn menas personer 0–17 år. Därför kan till exempel ett hushåll som tillhör hushållstypen ” ensamstående utan barn” bestå av en ensam försörjningspliktig person (utan barn 0–17) som har ett vuxet barn (18 år och äldre).

Antal barn i biståndshushållen indelas efter:

- 0 barn
- 1 barn
- 2 barn
- 3 barn
- 4 eller fler barn.

Följande indelning av hushållen utifrån födelseland används:

- inrikes födda
- utrikes födda exklusive flyktinghushåll
- flyktinghushåll.

Som utrikes födda hushåll räknas de hushåll där registerledaren och/eller eventuell maka/ make är född utrikes.

Som flyktinghushåll räknas de hushåll där registerledaren och/eller eventuell maka/ make är flykting.

Vuxna biståndsmottagare (18 år -) redovisas efter:

- kön
- inrikes födda
- utrikes födda (inkl. okänt födelseland)
- flykting.

Belopp redovisas månadsvis enbart på riksnivå.

1.1.5 Referenstider

Redovisningen innehåller främst uppgifter från kalenderåret 2015. Finns även några tidsserier.

1.2. Fullständighet

Årsstatistik över ekonomiskt bistånd ger en god bild över utbetalda belopp, antal biståndsmottagare och biståndshushåll, orsaker till försörjningshinder samt ändamål med utbetalat bistånd. Statistiken innehåller inte uppgift om hur länge hushållen behöver ekonomiskt bistånd eller orsaken till att biståndstagarna inte längre behöver ekonomiskt bistånd.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i de insamlade uppgifterna är generellt god. Från och med januari 2012 samlas statistik om ekonomiskt bistånd in månadsvis och redovisas fortlöpande under året som preliminär månadsstatistik. För att öka statistikkens tillförlitlighet rapporterar kommunerna ännu en gång in uppgifter i slutet av året för samtliga månader. Decembermånad samlas in i samband med årsrapporteringen. Detta medför att uppgifterna avseende december endast samlas in från kommunerna en gång i samband med årsinsamlingen. De nya uppgifterna, som är kontrollerade och eventuellt reviderade, utgör registret som är underlag för den årliga officiella statistiken. Tätare inrapportering har dock medfört att både det totala och partiella (delvisa) bortfallet har ökat.

Det förekommer att kommunerna felaktigt rapporterat in månad för utbetalning, i stället för den månad som biståndet avser. Flest sådana felaktigheter har upptäckts i slutet av året, då ekonomiskt bistånd som avsett januari 2015, har rapporterats på december månad 2014. Felaktiga uppgifter har exkluderats efter bekräftelse från kommunerna.

Tillförlitligheten i de insamlade uppgifterna är god. Dock finns några felkällor som redovisas nedan. Att undersökningen är en totalundersökning minimerar risken för fel kopplat till urval. Det totala bortfallet utgörs av en kommun medan det partiella bortfallet beror på ett antal kommuner och kan utgöra en källa till underskattning.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Samtliga målobjekt ska ingå i undersökningen och därmed är statistiken inte förenad med någon urvalsosäkerhet.

2.2.2 Ramtäckning

Inga täckningsproblem föreligger.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna samlas in via textfiler som rapporteras genom SIV. En uppgiftslämnare har inte uppgraderat sina IT-system i tid inför insamlingen vilket har lett till totalt bortfall för en kommun. Ibland förväxlas avseendemånad med utbetalningsmånad hos uppgiftslämnarna vilket leder till mätfel, då statistiken ska mäta den månad som de utbetalade beloppen samt försörjningshinder avser.

Kommuner som rapporterat fel avseendemånad har kodats till partiellt bort-

fall, då värden för den felaktigt rapporterade månaderna tagits bort. Det partiella bortfallet kan leda till en underskattning av utbetalt bistånd för aktuell månad, samtidigt som en överskattning hade gjorts om siffrorna inte tagits bort.

För 2015 så skattas ej uppgifter för en kommun som haft bortfall tre år i rad, detta gäller Högsby kommun. Högsby utgör en liten del av rikets utbetalda bistånd. När samtliga kommuner senast rapporterade in (2010) så utgjorde Högsby 0,1 % av det totala antalet hushåll i riket. Det innebär att samtliga mätningar för 2015 som presenteras i den officiella statistiken är något underskattade.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värdet på en eller flera variabler i en undersökning inte kan inrapporteras. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (en kommun) är det frågan om objektsbortfall, saknas enbart vissa värden, handlar det om partiellt bortfall.

I årsstatistiken över ekonomiskt bistånd förekommer både objektsbortfall och partiellt bortfall. Följande kommun är objektsbortfall år 2015: Högsby

Orsakerna till objektsbortfallet är att Högsby bytte datasystem under 2015 och kunde därmed enbart få ut kompletta uppgifter för juli – december. Högsbys uppgifter är därför inte med i statistiken utan behandlas som totalt bortfall. Kommunens lämnade uppgifter ingår dock i det slutliga hushålls- och biståndsregistret.

För bortfall imputeras värden för att öka jämförbarhet över tid. Det innebär att värden från föregående år hämtas till riks samt länsnivå för kommuner som haft totalt bortfall. Detta görs om bortfallskommunerna haft inrapporterade värden upp till två år före det aktuella redovisningsåret. Högsby saknade uppgifter även för år 2013 och 2014. Inga skattningar är gjorda för denna kommun.

Följande kommuner har *partiellt bortfall*:

Kommun	Kod	Typ av bortfall
Grums	1764	Saknar uppgifter helt för januari och december
Hällefors	1863	Saknar uppgifter helt för januari och december
Karlskoga	1883	Saknar uppgifter helt för januari och december
Lund	1281	Saknar uppgifter helt för januari
Malmö- Innerstaden	1280, stadsdel- skod IN	Saknar uppgifter helt för januari
Nybro	0881	Saknar uppgifter helt för januari och december
Olofström	1060	Saknar uppgifter helt för januari
Sjöbo	1265	Saknar uppgifter helt för januari och december
Töreboda	1473	Saknar uppgifter helt för januari
Uddevalla	1485	Saknar uppgifter helt för januari
Gävle	2180	Uppgifterna för barn (17 år och yngre) som registrerats som biståndssökande och som är inrikes födda har tagits bort från kommunens inrapporterade uppgifter.

1. Partiellt bortfall efter kommun och ekonomiskt bistånd

Orsakerna till det partiella bortfallet är flera. Felrapporterad avseendemånad är en vanlig orsak och den vanligaste för det partiella bortfallet i december. De felrapporterade avseendemånaderna avser delar av de rapporterade beloppen januari 2016 vilket ger en överskattning av utbetalningar om de inte tagits bort. Den vanligaste orsaken till partiellt bortfall i januari är att kommunerna rapporterade utbetalningar som avsåg januari 2015 på december 2014. Detta ger en underskattning av utbetalningar för januari 2015.

Gävle har under året felaktigt registrerat barn som registerledare. Barnen är inte ensamkommande flyktingbarn, utan tillhör ett hushåll där det finns föräldrar. Uppgifterna för barn (17 år och yngre) som registrerats som registerledare och som är inrikes födda har tagits bort från kommunens inrapporterade uppgifter. Detta innebär att uppgifterna för Gävle kommun avseende belopp, biståndshus-håll samt antal biståndsmottagare blir underskattade. Totalt är 66 barnhushåll borttagna från kommunen.

Utöver det partiella bortfallet enligt tabellen ovan saknas även uppgifter om personen är utrikesfödd eller ej för personer som rapporterats med ofullständigt personnummer eller som saknar matchning i Registret över totalbefolkningen (RTB). Uppgifterna kan därför inte hämtas från RTB. Detta rör 3 328 personnummer (1,1 procent) av biståndsmottagarna över 15 år. Inga uppgifter kan hämtas för barn under 16 år.

Inga skattningar eller andra åtgärder har vidtagits på grund av partiellt bortfall.

2.2.5 Bearbetning

Inga nämnvärda fel kan antas ha uppkommit vid bearbetningen. Det inrapporterade materialet bearbetas av Socialstyrelsen och SCB genom olika numeriska kontroller, korrigerings av felaktiga värden och beräkningar. I samband med granskningen har ett antal kontakter tagits med uppgiftslämnarna och fel har kunnat rättas till. Statistikuppgifterna kompletteras med uppgifter från Registret över totalbefolkningen (RTB) och Arbetskraftsundersökning (AKU) hos SCB. Vid beräkning av andelen biståndshushåll i befolkningen används skattade uppgifter om det totala antalet hushåll från AKU. Uppgifterna bygger på ett urval av befolkningen på cirka 29 000 personer per månad. AKU innehåller dock både slumpmässiga och systematiska fel, vilket ger en viss osäkerhet i skattningarna. För mer information se www.scb.se/am0401.

Faktorer som kan påverka statistikens kvalitet är att hushåll flyttar mellan kommunerna samt att hushållens sammansättning ändras under året. Sedan 1990 (i tidigare publicerad officiell statistik sedan år 1999) redovisas biståndshushållen och biståndsmottagarna endast en gång på läns- och riksnivå. Summan av biståndsmottagarna och hushållen i kommunerna är därför inte desamma som antalsuppgifter som redovisas för län och riket.

I de fall belopp redovisas som tidsserier räknas tidigare års värden upp för att motsvara statistikårets penningvärde. Beräkningar görs med hjälp av konsumentprisindex (KPI), fastställda tal.

Sekretesskryssning av små tal (1, 2 eller 3) görs för att förhindra risk att röja individuppgifter. I vissa fall kan även större tal markeras med kryss (x), för att förhindra framräkning av de låga talen.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden görs.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Några urvalsfel finns inte, men däremot kan en viss underrapportering av biståndshushåll samt partiellt bortfall förekomma. Underrapporteringen ger underskattningar av frekvenser och summor. Storleken på denna underrapportering är dock okänd.

En del kommuner har ingen koppling i sina system mellan beslut och utbetalning. Detta leder till att det råder viss osäkerhet kring vilken månad som det rapporterade beloppet och försörjningshindret avser.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistiken publiceras en gång per månad i form av preliminär månadsstatistik (ej officiell statistik).

Statistiken publiceras en gång per år i form av officiell statistik (slutlig, officiell statistik).

3.2 Framställningstid

Preliminär månadsstatistik publiceras två månader efter statistikmånadens slut. Officiell statistik publiceras sex månader efter statistikårets slut.

3.3 Punktlighet

Uppgifterna levereras enligt avtal med Socialstyrelsen. Publicering sker enligt publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

1990 – förutom den sökandes personnummer utvidgades innehållet i statistiken med personnummer för övriga personer i hushållet som är 16 år och äldre.

1990 – ny variabel, ”flykting”.

1993 – flyktingar och vissa andra utlänningar med introduktionsersättning inkluderades i statistiken.

1994 – utbetalt belopp i introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar inkluderades.

1998 – uppgift om födelseland och senaste invandringsår från SCB:s Register över totalbefolkningen (RTB) inkluderades.

1998 – korrigerig av lämnade uppgifter om medborgarskap med hänsyn till motsvarande uppgifter i RTB. Variabeln ”utrikes född” tillkommer.

1998 – uppgifter om arbetslöshet införs. Statistiken utökades med antalet biståndsmottagare som var registrerade som arbetslösa utan ersättning vid

Arbetsförmedlingen någon gång under året, samt antal biståndsmottagare som var registrerade vid Arbetsförmedlingen under hela året.

1999 – biståndsmottagare och biståndshushåll som har flyttat över en kommun- eller länsgräns under året redovisas nu endast en gång på länsnivå och riksnivå. Tidigare kunde en sådan person räknas två gånger vilket gjorde att antalet biståndsmottagare på läns- och riksnivå överskattades.

2000 – en särredovisning infördes i vissa tabeller, av de hushåll där både registerledaren och dennes eventuella sammanboende är födda i utlandet. Detta gjordes utöver variabeln ”utrikes födda hushåll”, som inkluderar alla hushåll där minst en av de vuxna är födda utomlands.

2000 – beräkning till fasta priser infördes istället för, som tidigare, redovisning i löpande priser.

2001 – uppgifter om utbetalat ekonomiskt bistånd respektive introduktionsersättning samlas in per kalendermånad. Tidigare kunde man inte avgöra om ett hushåll som under ett år hade exempelvis både introduktionsersättning under 4 månader och ekonomiskt bistånd under 6 månader, fick biståndet under 6, 7, 8, 9 eller 10 månader. Det som redovisades då var 10 månader (4+6). Detta medförde en viss överskattning eftersom ett hushåll kan få både ekonomiskt bistånd och introduktionsersättning under en och samma månad, även om det var mycket ovanligt.

2001 – högre kvalitet på uppgifter om flyktingstatus genom att de fr.o.m. detta statistikår inhämtades från Integrationsverkets databas STATIV istället för som tidigare från kommunerna. Tidigare hade kommunerna bristande definitioner och ofta fanns det inte tillräckligt med kunskap om vilka som var flyktingar. Denna åtgärd förväntades öka antalet flyktingar som redovisas i statistiken.

2001 – kommunerna fick anvisning om att barn enbart skulle redovisas i hushållet där de huvudsakligen bodde. Antalet barn hade tidigare överskattats något om föräldrar som inte var sammanboende hade fått ekonomiskt bistånd. I sådana fall räknades barnen två gånger.

2003 – uppgifter om födelseår för barnen i hushållet som är under 16 år började samlas in.

2003 – äldreförsörjningsstödet infördes 1 januari 2003 och är ett stöd om inte de andra pensionsförmånerna räcker till. Detta stöd kan erhållas från och med att man fyllt 65 år.

2007 – efter Integrationsverkets nedläggning den 30 juni 2007 har SCB inte tillgång till uppgifter om flyktingstatus på samma sätt som tidigare. För att kunna avgöra vilka som är nytillkomna flyktingar har SCB, från och med statistikår 2007, istället använt uppgifter om skälet till bosättning för dem som fått uppehållstillstånd.

2008 – statistik om arbetslöshet tas bort från rapporten eftersom dessa uppgifter inte tillhör den officiella statistiken. (se information om officiell statistik på <http://www.scb.se/SOS>).

2010 – lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare trädde i kraft den 1 december 2010. Bland annat ska en statlig etableringsersättning utgå vid aktivt deltagande i insatserna. Eftersom ersättningen inte betalas ut av kommunerna ingår den inte i statistiken över ekonomiskt bistånd. Detta innebär en skillnad mot tidigare statistik, som har inkluderat den kommunala introduktionsersättningen enligt tidigare lagstiftning. Nyanlända som

tagits emot före den 1 december 2010 slutför dock sin introduktion hos kommunen och får introduktionsersättning. Efterhand som dessa avslutar introduktionen fasas introduktionsersättningen ut.

2010 – statistiken utökas med uppgifter om försörjningshinder (orsak till behov av ekonomiskt bistånd) och ändamål med utbetalat ekonomiskt bistånd. Se rapport Statistik över försörjningshinder och ändamål med ekonomiskt bistånd 2011.

<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2012/2012-9-4>

2012 – från och med 2012 ingår inte heller de kvarvarande utbetalningarna av kommunal introduktionsersättning till flyktingar och vissa andra utlänningar i statistiken över ekonomiskt bistånd. Efter den 30 november 2010 fattas inga nya beslut om introduktionsersättning (se ovan).

2013 – en del bortfallskommuner har haft bortfall två år i rad, och har istället skattats med hjälp av uppgifter från år 2011 (hushåll som enbart erhållit introduktionsersättning och biståndstagare som hör till dessa hushåll har exkluderats vid skattningar).

2014 – en del bortfallskommuner har haft bortfall tre år i rad. Dessa skattas inte vid redovisning på riksnivå. Deras tillhörande län redovisas inte. På riksnivå så utgör underskattningen uppskattningsvis drygt en procent av antalet hushåll samt totalt utbetalat belopp.

2015 – en bortfallskommun har haft bortfall tre år i rad. Denna kommun skattas inte vid redovisning på riksnivå.

En omläggning har gjorts av registret över ekonomiskt bistånd och statistik för åren 1990–2015 har bearbetats på samma sätt i redovisade tabeller, för alla år. Bland annat redovisas nu biståndstagare och hushåll en gång för riket och länen även 1990–1998 i tabeller som ingår i statistiken. Även korrigeringar av en del variabler har gjorts. Därför kan antalsiffror och belopp skilja något mot tidigare redovisat material.

Under åren har det skett ändringar i indelningar av län och kommuner, vilket också kan påverka jämförelse med uppgifter i tidigare rapporter. Mer information om vilka förändringar som skett finns på SCB:s webbplats, http://www.scb.se/Pages/List____257263.aspx

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan grupper är god. Det är dock viktigt att beakta att från och med 2012 redovisas inte uppgifter om introduktionsersättning i statistiken. För år 2015 finns en liten underskattning i redovisad statistik med drygt en tiondels procent för antal hushåll samt utbetalt belopp på riksnivå då Högsby saknar uppgifter helt, och Högsby heller inte skattas på riks eller länsnivå.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Redovisade beloppsuppgifter för året jämförs med statistiken över ekonomiskt bistånd, preliminär månadsvis redovisning. Överensstämmelsen är relativt god med avseende på redovisade beloppsuppgifter. I preliminär månadsstatistik 2015 summerat till helår redovisas

10, 307 miljarder kronor, jämfört med årsstatistiken som redovisar

10, 589 miljarder kronor. Bortfallet är större i månadstatistiken än i årstatisti-

ken räknat till totalt antal bortfallsmånader. I årstatistiken så var antalet månader där kommuner inte kunde rapportera in något belopp alls, eller där uppgifter var av för dålig kvalitet för att användas, 22, medan det i månadstatistiken var 28 av totalt 3 480 möjliga.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Socialstyrelsen svarar för spridning och tillgänglighet av statistiken. Rapporten finns tillgänglig på Socialstyrelsens webbplats.

5.2 Presentation

Rapporten består av ett faktablad med övergripande resultatbeskrivning samt en Excel-fil med tabeller, kvalitetsdeklaration och definitioner.

I Sveriges statistiska databaser (SSD) presenteras delar av resultatet. Det finns även statistik att hämta från Socialstyrelsens statistikdatabas på webbplatsen.

5.3 Dokumentation

Undersökningen finns dokumenterad i respektive årsrapport

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial i form av årliga register finns sparade. Specialbearbetningar utförs på uppdragsbasis. Äldre årgångar finns arkiverade på Riksarkivet.

5.5 Upplysningstjänster

Socialstyrelsen: Andreas Petersson, tfn 070-162 37 19

SCB: Cecilia Berglund, tfn 08-506 940 56